

Folketingets Sundhedsudvalg
Christiansborg
1254 København K

13. maj 2009
J.nr. 1929-1
Ref.: khl

Statens Institut for Folkesundhed fremsender hermed til Udvalgets orientering, rapporten "*Unge trivsel År 2008. En undersøgelse med fokus på seksuelle overgreb og vold i barndom og tidlige ungdom*". Den er baseret på en landsdækkende undersøgelse blandt elever i 9. klasse og afdækker blandt andet trivselsproblemer blandt unge, der har været udsat for seksuelle overgreb og vold i og uden for hjemmet.

Regeringens handlingsplaner om beskyttelse af børn mod seksuelle overgreb, vold og misrøgt forventes revideret inden for de næste måneder. En række af undersøgelsens resultater kan derfor have særlig interesse for udvalget.

I overensstemmelse med WHO påpeger undersøgelsen, at seksuelle overgreb og vold er et alvorligt folkesundhedsproblem - også i barnealderen.

Undersøgelsens hovedresultater er:

- En bekymrende stor andel af de 15-årige, knap 5 % af drengene og 18 % af pigerne, har haft seksuelle oplevelser med jævnaldrende *imod deres vilje*.
- Disse unge har markant hyppigere psykiske trivselsproblemer end unge, der ikke har oplevet sex mod deres vilje.
- De unge evner tilsyneladende ikke at sætte grænser og at respektere andres grænser for *uønskede* seksuelle kontakter med jævnaldrende. I mindst 25 % af tilfældene er der anvendt vold eller tvang.
- 2 % drenge og knap 8 % piger har inden de var fyldt 15 år haft seksuel kontakt/erfaring med en voksen, dvs. en person der var mindst fem år ældre. Hver tredje af disse piger og hver ottende dreng var udsat for tvang eller vold.
- Til trods for en stor aldersforskel mellem barnet/den unge og den voksne, er det kun ca. halvdelen af de drenge og omkring 40 % af de piger, som har haft seksuel kontakt med voksne, der selv vurderer det som et seksuelt overgreb.
- Uafhængigt af de unges egen vurdering i forhold til overgreb er der langt flere psykiske trivselsproblemer blandt unge med tidlig seksuel kontakt med voksne end blandt øvrige unge.

Øster Farimagsgade 5
1399 København K

Tel: +45 3920 7777

Fax: +45 3920 8010

sif@si-folkesundhed.dk
www.si-folkesundhed.dk

Vold i hjemmet

- En bekymrende andel af de unge har oplevet verbal eller fysisk vold i hjemmet. At blive skældt ud og truet jævnligt kan have lige så store psykiske konsekvenser for et barn som fysisk vold, og vi har derfor også spurgt om verbal vold.
- Knap hver tredje dreng og mere end hver tredje pige har oplevet verbal vold fra mor og/eller far, og 5 % af drengene og 10 % af pigerne har inden for det seneste år været udsat for fysisk vold fra en eller begge forældre.
- Der er markant sammenhæng både for drenge og piger mellem vold i hjemmet og psykiske trivselsproblemer.

Indsatsområder

Handlingsplanen af 2003 til bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn anbefalede en styrkelse af seksual- og sundhedsundervisning i folkeskolen med henblik på at børn og unge får bedre viden om deres egen seksuelle udvikling, seksuelle rettigheder og respekt for andres grænser.

Men vores undersøgelse viser, at flertallet af de unge ikke oplever at have fået en sådan undervisning.

- Sundhedsmæssigt er det relevant at pege på en opgradering af skoleundervisning inden for sundhedsfag og seksuallære.

Verbal og fysisk vold mod børn fra forældre er ofte udtryk for afmagt og manglende viden.

Forældreforberedelseskurser i graviditeten og den tidlige spædbarnsperiode kan forbedre unge forældres muligheder for at undgå "overgreb" på deres børn og medvirke til, at de hensigtsmæssigt kan støtte børnenes udvikling – det er påvist i udenlandske undersøgelser.

- Det kan derfor anbefales at gøre eksisterende forsøgsordninger om forældrekurser i udvalgte kommuner landsdækkende og permanente og især at udvide tilbuddet til unge familier i særlig risiko.

Vi står meget gerne til rådighed for Udvalget med uddybende information.

Med venlig hilsen

Karin Helweg-Larsen
Speciallæge, projektleder

Unge trivsel

År 2008

**En undersøgelse med fokus på
seksuelle overgreb og vold
i barndom og tidlig ungdom**

**Karin Helweg-Larsen
Nina Maria Schütt
Helmer Bøving Larsen**

Rapporten er baseret på svar fra knap 4.000 elever i 9. klasse. Den beskriver de unges egen oplevelse og vurdering af tidlige seksuelle erfaringer og kontakter med jævnaldrende og voksne og de mulige sammenhæng med psykiske trivselsproblemer blandt de unge.

I beskrivelsen af vold mod unge er der medtaget både skældud og anden verbal vold samt fysisk vold i og uden for familien og de unges oplevelse af vold mod far og mor.

Undersøgelsen er en opfølgning på en tilsvarende undersøgelse i 2002 og den pointerer vigtigheden af en forstærket oplysning til unge, familie og skole om risikofaktorer for overgreb.